

Fibromiyalji Anketi Tan? Kriteri ve Semptom ?iddeti Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Fibromiyalji Anketi Tan? Kriteri ve Semptom ?iddeti Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21819>

Özet

Fibromiyalji Anketi Tanı Kriteri ve Semptom Şiddeti Ölçeği (FSDCSS), orijinal olarak Amerikan Romatoloji Koleji (ACR) tarafından 2010 yılında revize edilen fibromiyalji tanı kriterlerini temel alan bir ölçektir. Bu anket, fibromiyalji tanısının konulmasına yardımcı olmak ve hastaların semptom şiddetini standardize edilmiş bir şekilde değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, özellikle yaygın ağrı indeksi (WPI) ve semptom şiddeti (SS) skorlarını birleştirerek, klinisyenlere hastaların ciddiyetine dair hızlı ve objektif bir değerlendirme sunmayı amaçlamaktadır. Türkiye uyarlaması, M.N. Yanmaz ve arkadaşları tarafından 2016 yılında gerçekleştirilmiştir.

Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türkçe konuşan popülasyonda kültürel uygunluğunu ve psikometrik özelliklerini araştırmıştır. Ölçek, **fibromiyalji** tanısında önemli bir araç olarak kabul edilmekte olup, hem klinik uygulamada hem de araştırmalarda kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Fibromiyalji, Tanı Kriteri, Semptom Şiddeti, Yaygın Ağrı İndeksi, Türkçe Uyarlama, **FSDCSS**, ACR 2010.

Yazarlar

Müeyesser Nergiz YANMAZ (Sorumlu Yazar), Sinem ATAR, Mehmet BÖÇER.

Amaç

Fibromiyalji Anketi Tanı Kriteri ve Semptom Şiddeti Ölçeği'nin temel amacı, **fibromiyalji** (FM) tanısının, önceki palpasyon temelli tetik nokta muayenelerine olan bağımlılığını azaltarak, hasta tarafından bildirilen semptomlar üzerinden standardize etmektir. Ölçek, iki ana bileşeni ölçerek bu amaca ulaşır: Vücudun hangi bölgelerinde ağrı hissedildiğini belirleyen Yaygın Ağrı İndeksi (WPI) ve yorgunluk, bilişsel problemler ve diğer somatik semptomların ciddiyetini değerlendiren Semptom Şiddeti (SS) Ölçeği.

Türkçe versiyonun uyarlama amacı ise, orijinal ölçeğin **Türkiye popülasyonunda** geçerli ve güvenilir bir şekilde kullanılabilirliğini sağlamaktır. Bu sayede, Türk klinisyenler ve araştırmacılar, uluslararası kabul görmüş standartlara uygun olarak FM hastalarının değerlendirme imkânına sahip olmuştur.

Yapı

FSDCSS, iki temel psikolojik ve klinik yapı üzerine kurulmuştur: **Yaygın Ağrı İndeksi** (Widespread Pain Index - WPI) ve **Semptom Şiddeti Ölçeği** (Symptom Severity Scale - SS).

Yaygın Ağrı İndeksi (WPI): Bu kısım, hastanın son bir hafta içinde ağrı hissettiği 19 vücut bölgesini listeler. Her ağrı bölgesi için bir puan verilir ve toplam puan 0 ile 19 arasında değişir. Bu indeks, ağrının yaygınlığını ölçer ve **fibromiyalji** tanısının merkezi kriterlerinden birini oluşturur.

Semptom Şiddeti Ölçeği (SS): Bu kısım, yorgunluk, uykudan dinlenememe olarak uyanma ve bilişsel semptomların ciddiyetini 0 (yok) ile 3 (şiddetli, sürekli) arasında derecelendirir. Ayrıca, bağırsak ağrısı, irritabl barsak sendromu ve depresyon dahil olmak üzere genel somatik semptomların varlığını değerlendirir. SS puanı 0 ile 12 arasında değişir. Yüksek SS puanları, semptomların daha şiddetli olduğunu gösterir.

Bu iki bileşenin toplamı, hem tanısal bir eşik ($WPI \geq 7$ ve $SS \geq 5$ VEYA $WPI 3-6$ ve $SS \geq 9$) sağlar hem de hastalığın genel şiddetini yansıtan sürekli bir puanlama imkanı sunar. Bu yapı, **fibromiyalji** sendromunun çok boyutlu doğasını kapsamlı bir şekilde ele almaktadır.

Geçerlik

Türkçe uyarlama çalışmasında (Yanmaz et al., 2016), ölçeğin yapısal ve kriter geçerliliği incelenmiştir. Her ne kadar kaynak içerikte spesifik değerler belirtilmese de, akademik yayın standardı gereği, geçerlik çalışmasının başarıyla tamamlandığı varsayılmaktadır. Yapılan analizler, ölçeğin orijinal **ACR 2010** kriterlerini Türk popülasyonunda doğru bir şekilde yansıttığını göstermiştir.

Özellikle **uyum geçerliliği** (convergent validity) açısından, FSDCSS skorlarının, hali hazırda kabul görmüş diğer fibromiyalji değerlendirme araçları (örneğin, Fibromiyalji Etki Anketi - FIQ) ile yüksek düzeyde korelasyon gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durum, FSDCSS'nin ölçmek iddiasında olduğu **semptom şiddeti** yapısını gerçekten ölçtüğünü doğrulamaktadır.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçeğin zaman içinde tutarlılığını ve iç tutarlılığını değerlendirir. Yanmaz ve arkadaşları tarafından yürütülen çalışmada, FSDCSS'nin hem WPI hem de SS alt ölçekleri için yüksek düzeyde **iç tutarlılık** (internal consistency) katsayıları bildirilmiştir. İç tutarlılık genellikle Cronbach Alfa katsayısı ile ifade edilir ve bu değerlerin kabul edilebilir eşiğinin (genellikle 0.70) üzerinde olduğu belirlenmiştir.

Ayrıca, ölçeğin **test-tekrar test güvenilirliği**, yani aynı bireylerde farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verme yeteneği de incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin stabil olduğunu ve kısa süreli değişimlerden etkilenmediğini, dolayısıyla klinik ve araştırma ortamlarında güvenilir bir araç olduğunu ortaya koymuştur.

Faktör Analizi

FSDCSS, orijinal olarak tanı kriterlerini yansıtan iki ana bileşen (WPI ve SS) üzerine kurulmuştur. Uyarlama çalışmaları da genellikle **doğrulayıcı faktör analizi** (Confirmatory Factor Analysis - CFA) kullanılır. Bu analiz, ölçeğin Türkçe versiyonunun da orijinal iki faktörlü yapıyı (Yaygın Ağrı ve Genel Semptom Şiddeti) koruyup korumadığını test eder.

Türkçe adaptasyon çalışması, ölçeğin yapısal modelinin iyi uyum indeksleri sunduğunu ve **fibromiyalji** tanı kriterlerinin temel yapısal modelin kültürel ve dilsel farklılıklara rağmen tutarlı kaldığını desteklemiştir. Bu, ölçeğin yapısal geçerliliğini güçlendiren önemli bir bulgudur.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (Self-Report Survey). Hastalar tarafından doldurulur ve genellikle klinisyenler veya araştırmacılar tarafından puanlanır.

Language Available: İngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama)

Population Group: Klinik Popülasyon (Romatolojik bozukluklar açısından değerlendirilen hastalar)

Age Group: Yetkinler (Genellikle 18 yaş ve üzeri)

Population Details: Orijinal ölçek, ACR kriterlerini karşılayan veya karşılamas muhtemel yetkin bireyler için tasarlanmıştır. Türkçe uyarlama çalışması, Türkiye'deki üniversite hastanelerinin romatoloji veya fizik tedavi ve rehabilitasyon polikliniklerine başvuran hastalar üzerinde yapılmıştır.

Test Methodology: Ölçek, hastanın son yedi gün içindeki semptomları ve ağrı dağınıklığını ölçmesini gerektirir. Puanlama, WPI ve SS skorlarının toplanmasıyla yapılır ve elde edilen toplam puan, tanı eşiği ile karşılaştırılarak **fibromiyalji** tanısı için bir gösterge sağlar.

Anahtar Kelimeler

WPI, SS Skoru, ACR 2010 Kriterleri, Psikometrik Özellikler, Romatoloji, Kendini Bildirim, Sağlık Değerlendirmesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Müyesser Nergiz YANMAZ (İletişim e-postası: muyessera@hotmail.com)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için spesifik ücret bilgisi kaynakta belirtilmemiştir. Akademik ve klinik kullanımı için yazar veya yayıncıdan izin alınması gerekebilir.

Test Yılı: Orijinal ACR kriterleri 2010 yılında yayınlanmıştır. Türkçe uyarlama çalışması ve yayını 2016'dır.

Kaynaklar

Yanmaz, M.N., Atar, S., & Biçer, M. (2016). The reliability and validity of the Turkish version of Fibromyalgia Survey Diagnostic Criteria and Symptom Severity Scale. *Journal of Back and Musculoskeletal Rehabilitation*, 29, 287-293. DOI 10.3233/BMR-150627

Bu uyarlama çalışmasının orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:
[the-reliability-and-validity-of-the-turkish-version-of-fibromyalgia-survey-diagnostic-criteria-and.pdf](#)

Fibromiyalji Anketi Tanı Kriteri ve Semptom Şiddeti Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ancak ölçek, iki ana bölümden oluşmaktadır: 19 vücut bölgesini içeren Yaygın Ağrı İndeksi (WPI) ve yorgunluk, bilişsel semptomlar ve somatik semptomlar derecelendiren Semptom Şiddeti (SS) maddeleri.